

Herkennen, duiden, handelen: complottheorieën en anti- institutioneel gedachtegoed.

Handreiking voor politiecollega's

Door: Kenniscentrum CTER i.s.m. Regionale Intelcellen
Rubricering: Politie intern
Status: Definitief
Versie: 1.0 (juli 2025)

Politie gaat complotdenken en terrorisme herkennen in volkomen legitieme onderwerpen van debat

Posted on 23 augustus 2025 by Arnout Jaspers

De politie moest vroeger boeven vangen en overtreders bekeuren, maar is nu een soort welzijnskoepel geworden. De politie bevordert tegenwoordig de integratie met frequente moskeebezoeken in uniform en iftars met gebed op politiebureaus. En het beveiligen van Joodse scholen en synagoges is voortaan op basis van vrijwilligheid, want de politieleiding heeft 'begrip' voor de Gaza-emoties van haar politie-agenten.

Handreiking

Blijkbaar heeft de politie inmiddels ook de taak van woke gedachtepolitie erbij gekregen, want ze hanteren intern een *Handreiking voor Politiecollega's* over 'Herkennen, Duiden, Handelen: Complottheorieën en Anti-Institutioneel gedachtegoed'. Die handreiking komt van het informatieknooppunt Contraterrorisme, Extremisme en Radicalisering (CTER), zeg maar de terrorismebestrijders van de landelijke politie.

Het idee achter die Handreiking is vroege opsporing: terroristen zouden beginnen als complotdenker, sommigen van hen radicaliseren, en een deel van die groep groeit door naar gewelddadig extremisme. Als gewone dienders in hun dagelijkse contacten die eerste stadia van radicalisering herkennen, moeten ze een melding doen bij het CTER, zodat zulke mensen vroegtijdig in beeld komen.

Herkennen

	Complotdenken	Radicalisering	Extremisme / <i>terrorisme</i>
Gedachtegoed	Een kwaadaardige elite verstoort de levens van 'het volk' moedwillig. Maatschappelijke ontwikkelingen zijn te verklaren door de handelingen van een samenzwering.	Duidelijk vijandbeeld: de elite / overheid is de vijand van 'het volk'. Het volk wordt voorgelogen, onderdrukt en soms vermoord. Verzet wordt als noodzakelijk gezien.	Duidelijk vijandbeeld: de elite/overheid is de vijand van het volk. Een confrontatie is onvermijdelijk. Verzet is noodzakelijk, geweld is daarbij toegestaan.
Thematiek	Covid-19, 5G, Satanisch ritueel kindermisbruik, chemtrails, toeslagschandaal, WEF, stikstofbeleid, militarisering, etc.	Focus op actief handelen om overheid tegen te werken. Fixatie op overheidsinstanties (Belastingdienst, CJIB, (lokale) bestuurders, RIVM, Jeugdzorg, etc.)	Het belang van verzet benadrukt, oproepen tot actie. Fixatie op personen of overheidsinstanties neemt verder toe. <i>Geweldsbereidheid uit zich in handelen.</i>
Taalgebruik	Termen als 'Geboortetrust', 'Mens van Vlees en Bloed', 'Volk wordt Wakker', 'Spiritueel Ontwaken', de Elite, 'het klopt niet' etc.	Termen als 'verraders van het volk', 'er komen tribunalen', 'jij bent medeplichtig', 'burgerarresten'.	Termen als 'het is wij of zij', 'uitschakelen', 'mobilisatie' en 'genoeg is genoeg', 'vuurpeleton', etc.
Sociale omgeving	Interactie met directe omgeving wordt moeilijker. Buren of familie nemen afstand.	Sociale kring wordt kleiner, samenklontering van gelijkgestemden.	Verdere uitdunning sociale kring. 'Gematigden' vallen af. <i>Selectie van handelingsbereide personen.</i>
Handelingen	Weg bewegen van gezag en overheidsstructuren (uitschrijven BRP, niet betalen belastingen en boetes), zelf gefabriceerde pseudo-juridische documenten.	Online of fysieke bijeenkomsten, (oproepen tot) mobilisatie van groepjes voor actief verzet. Doxing en intimidatie.	Verspreiden extremistisch gedachtegoed. 'Offensief' preppen: voorbereiden op een (gewapende) confrontatie, etc. <i>Aanschaf wapens, wapen- en gevechtstraining, etc.</i>
Actiebereidheid	Laag. Voornamelijk gericht op regionale identiteit, zelfvoorziening (moestuinen, en 'defensief' preppen) en deelname aan (online) groepen.	Anticiperend en mobiliserend. Intimidatie is toegestaan. Let op: Bijzondere interesse in wapens (i.h.b. klassieke wapens en luchtdrukwapens) kan hier al ontstaan.	Het idee 'in oorlog' te (zullen) zijn legitimeert het gebruik van geweld. <i>Ideologische geweldsbereidheid uit zich in (heimelijke) handelingen.</i>

Welke complottheorieën vormen indicaties voor zulke radicalisering? Het document geeft een 'niet uitputtend' lijstje: 'Covid-19, 5G, Satanisch ritueel kindermisbruik, chemtrails, toeslagschandaal, WEF, stikstofbeleid, militarisering, etc.'

Dat u het maar weet: als u zich openlijk druk maakt over het Toeslagschandaal, dan begeeft u zich op het hellend vlak naar radicalisering en extremisme, en komt u bij het CTER in de kaartenbak. Dat was tegen het zere been van Pieter Omtzigt, die in [een tweet](#) de politie opriep om het Toeslagschandaal uit de lijst te verwijderen. De politie heeft dit inmiddels toegezegd.

Dan heb ik ook een dringende vraag: wat doet 'stikstofbeleid' in die themalist?

Boeren wier bedrijf wordt bedreigd door een gedwongen uitkoopregeling – staat nu weer in het verkiezingsprogramma van GroenLinks-PvdA – en die zich daar tegen verzetten, zijn potentiële terroristen?

Interessant is ook wat in die Handreiking niet voorkomt: geen woord over islamitische radicalisering, complottheorieën over Israël, het dwepen met haatpredikers of het virulente racisme uit die hoek ten opzichte van Joden. Alle genoemde voorbeelden betreffen complotdenken en radicalisering die door 'woke' als 'rechts' gebrandmerkt worden.

Je zou er complotdenker van worden

Geen zinnig mens gelooft in chemtrails of dat de 5G-technologie is ontworpen om ons allemaal tot slaven te maken. En van satanisch ritueel kindermisbruik is in Nederland ook nog nooit iets gebleken. Mensen die daar rotsvast van overtuigd zijn, verdienen inderdaad extra aandacht, maar eerder van de GGZ dan van terrorismebestrijders.

En de rest van de thema's? Dit zijn kwesties waarover een levendig maatschappelijk debat gaande is. Hoe komen zulke onderwerpen op een checklist voor het herkennen van radicalisering terecht? Stuk voor stuk zijn het onderwerpen waar de heersende macht veel politiek kapitaal in geïnvesteerd heeft: destijds de covid-dwangmaatregelen; ons absurd rigide stikstofbeleid; verregaande internationalisering en de miljardensteun aan Oekraïne. 'Klimaatbeleid' had ook prima in dat thema-lijstje gepast. Je zou er bijna complotdenker van worden.

'Stikstofontkenning'

Neem ons stikstofbeleid: dat is een onder opeenvolgende kabinetten-Rutte in elkaar geflanste constructie die weliswaar inmiddels is verankerd in een stapel jurisprudentie van de Raad van State, maar die een volstrekt buitenbeentje is in de EU (en de wereld). Op onnavolgbare wijze is dit bizarre stuk milieubeleid een hoeksteen van de heersende orde geworden. Dit in twijfel trekken en pleiten voor hervorming wordt in brede kring gelijk gesteld aan wetenschapsontkenning en complotdenken.

Dat bleek bijvoorbeeld uit [een artikel](#) dat in december 2024 verscheen in het Tijdschrift voor Criminologie, getiteld: *In denial. Een exploratieve studie naar*

desinformatie rondom de stikstofcrisis. In dat artikel gaan de zelfbenoemde 'kritische groene criminologen' Jessica Hill en Marleen Weulen Kranenborg op zoek naar wat zij 'stikstofontkenning' noemen, naar analogie van 'klimaatontkenning'. Dat onderzoek stelt niks voor (het is 'exploratief'), ze hebben slechts een lijstje 'foute' media en publicisten opgesteld en daarvan alle artikelen met trefwoorden als 'stikstofcrisis' en dergelijke bij elkaar geveegd.

Inhoudelijk interesseert het ze geen snars

Op hun *pro forma* geanonimiseerde lijst van foute media staat ook *Wynia's Week* (AN1), en ze citeren meermaals uit mijn columns over stikstof. Een kritische wetenschapper, Jaap Hanekamp, is ook eenvoudig identificeerbaar.

Hun conclusies zitten volledig voorgebakken in hun 'onderzoeksmethode'; dat mijn of Hanekamps standpunt over de stikstofcrisis in Nederland op enig punt geen desinformatie is, kan nooit de uitkomst van hun onderzoek zijn, wegens de methode die ze hanteren. Een punt voor punt bespreking van het artikel is verspilde moeite; het is duidelijk dat ze inhoudelijk geen idee hebben waar het over gaat, en dat ze dat ook geen snars interesseert. Het gaat ze alleen maar om labels plakken en '*guilt by association*': door oppervlakkige overeenkomsten met de tabakslobby en wappie-achtige klimaatontkenners in de VS moet en zal stikstof-Barbertje hangen.

Hemeltergende domheid

Toch een enkel inhoudelijk voorbeeld van hoe ze te werk gaan:

Veel actoren trekken de wetenschappelijke methoden die ten grondslag liggen aan verschillende maatregelen in twijfel. De RvS wordt ervan beschuldigd onwetenschappelijk te zijn in zijn gebruik van het woord 'significant' (IV1, CS1). Ook de KDW en de AERIUS Calculator krijgen veel kritiek.⁸ 'KDW is niets anders dan pseudowetenschap' (CS1, maar ook SB1, MM5, AN1, IV4). Een vaak gebruikt argument is dat er modellen worden gebruikt om stikstofemissies te schatten, in plaats van feitelijke metingen te verzamelen. Hoewel elke wetenschappelijke methode vanzelfsprekend beperkingen kent, zorgen het inzoomen op specifieke details van het wetenschappelijke proces en het miskennen van het belang van modelleren en schatten in de wetenschap voor ondermijning van de wetenschappelijke basis van het stikstofprobleem.

Voor deze 'groene kritische criminologen' ben je dus een wetenschapsontkenner als je 'inzoomt op specifieke details van het wetenschappelijke proces' en 'het belang van modelleren en schatten' miskent. Iedereen die iets van stikstof in Nederland begrijpt, snapt van welk een hemeltergende domheid en onkunde dit getuigt. Hill en Kranenburg schijnen te denken dat als je maar eenmaal een model hebt opgesteld, elke kritiek op dat model 'de basis van de wetenschap ondermijnt'.

Blijkbaar hebben ze ook geen benul wat 'significant' betekent in de beta-wetenschap, anders zouden ze de kritiek van mij en anderen (waaronder TNO) op hoe de Raad van State dat begrip miskent niet als stikstofontkenning bestempelen. Maar dat komt ervan, als je bang bent om 'in te zoomen op specifieke details'.

Ik kan daar om lachen, want ik ben totaal niet meer afhankelijk van goedkeuring door zulke bewakers van de partijlijn. Maar stel, ik was onderzoeker aan een universiteit. Wat doet zoiets met je vooruitzichten op verlenging van je contract of de kans op toekenning van onderzoeksbeurzen? Stel, je bent freelance wetenschapsjournalist die voor een groot deel van zijn opdrachten afhankelijk is van universiteiten. Wat doet zo'n geestelijk klimaat met je onafhankelijkheid?

Alleen al het feit dat zoiets gepubliceerd wordt in een keurig wetenschappelijk tijdschrift is veelzeggend. Het zegt namelijk hoe wijd verbreid en onomstreden het denkbeeld is in academische kring, dat over belangrijke actuele onderwerpen als stikstof maar één narratief acceptabel is, anders ben je een complotdenker. Wat dat betreft zit men keurig op één lijn met de terrorismebestrijders van de politie.

Excuus

Er staan ook zinnige dingen in die Handreiking. Met name het aspect van sociale isolatie: zodra iemands eigen vrienden en familieleden contacten gaan afhouden omdat zij vinden dat met zo iemand niet meer te praten valt, is dat een indicatie van zorgelijke radicalisering. En die sociale isolatie is op zich weer een aanjager van verdere radicalisering.

Dat is de moraal van het verhaal over die themalist: er zijn goede redenen om, behalve de toeslagenaffaire en stikstof, ook covid, WEF (World Economic Forum) en 'militarisering' te schrappen, omdat dit gewoon legitieme onderwerpen van maatschappelijk debat zijn. Dan hou je alleen maar knotsgekke items over waarvan het zeer onwaarschijnlijk is dat die ook maar één terrorist gaan produceren.

Radicalisering en extremisme zijn meer vorm dan inhoud. Je krijgt vaak de indruk dat het onderwerp er bij zulke mensen nauwelijks toe doet, als het maar een excuus aanreikt voor schuimbekkend fanatisme en geweldpleging.

Wynia's Week brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, **156 keer per jaar**, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. [Doet u mee?](#) Hartelijk dank!